

Nr 63.

Godkänd av första kammaren den 23 april 1915.

Godkänd av andra kammaren den 23 april 1915.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utsökningslagen samt till lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar, dels ock i ämnet väckta motioner.

(Lagutskottets utlåtande nr 15 och memorial nr 19.)

Till Konungen.

Genom en den 14 januari 1915 dagtecknad proposition, nr 4, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1:o) lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken;
- 2:o) lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utsökningslagen; samt
- 3:o) lag angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar.

De genom förevarande proposition framlagda lagförslag hava icke kunnat av riksdagen oförändrade godkännas, utan har riksdagen i anledning av nämnda proposition, ävensom i ärendet väckta motioner för sin del antagit lagar av den lydelse här nedan angives.

De av riksdagen alltså i anledning av propositionen nr 4 för dess del antagna lagarna införas här som följer.

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 14 saml. 27 häft. (Nr 63.)

1:o) **Lag**
om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 30 kap. rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

30 KAP.

Om fullföljd av talan mot hovrätts beslut, så ock om underställning av mål, som blivit av hovrätt avdömt.

Om sättet för fullföljd av talan mot hovrätts slutliga utslag.

1 §.

Talan mot hovrätts slutliga utslag i vädjat mål eller till hovrätten instämt tvistemål skall, där ej här nedan annorlunda stadgas, hos Konungen fullföljas genom revisionsansökning.

Över hovrätts slutliga utslag i mål, som genom besvär inkommit till hovrätten eller blivit dess prövning underställt, skall klagan hos Konungen föras genom besvär. Lag samma vare beträffande klagan över hovrätts slutliga utslag i brottmål, som omedelbart i hovrätten anhängiggjorts, så ock i sådant tvistemål eller ärende, varmed, utan föregången stämning, hovrätten såsom första domstol tagit befattning.

Beslut, varigenom hovrätten utan att skilja målet från sig dömt till värjemålsed, vare i fråga om fullföljd av talan såsom slutligt utslag ansett.

2 §.

Har hovrätt i dit instämt tvistemål förklarat sig obehörig eller stämningen ogill, skall över det utslag klagan föras genom besvär.

3 §.

Har underrätt i slutligt utslag meddelat beslut av beskaffenhet att, där det under rättegången givits, särskild klagan däröver varit tillåten,

och varder talan mot det beslut i hovrätten fullföljd i sammanhang med klagan i huvudsaken, skall part, som allenast i den sålunda fullföljda särskilda frågan vill klaga över hovrättens utslag, fullfölja sin talan genom besvär, ändå att målet efter vad till hovrätten inkommit.

4 §.

Har i brottmål hovrätt, jämte det utslag meddelats, tillika hänvisat målet till fortsatt handläggning vid annan överrätt, skall i fråga om tid för klagan över det utslag vad i 25 kap. 6 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

5 §.

Hovrätts slutliga utslag i dit fullföljt tvistemål eller ärende rörande penningar eller sådant, som kan skattas i penningar, må ej överklagas, när värdet av vad parten i hovrätten tappat uppenbarligen icke uppgår till ettusenfemhundra kronor. Rörer målet jämväl sådant, som ej kan skattas i penningar, och har utslaget därutinnan gått parten emot, äge han dock fullfölja talan i målet.

6 §.

1 mom. I brottmål, som fullföljts i hovrätt eller blivit dess prövning underställt, må ej ändring i hovrättens slutliga utslag sökas:

av målsägande, med mindre hans talan avsett ansvar för brott, vara straffarbete eller avsättning efter lag kan följa;

av tilltalad, med mindre han blivit sakfälld eller ställd under framtiden för brott, som i lag är belagt med straffarbete, fängelse, avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.

2 mom. Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat äge målsägande eller tilltalad fullfölja talan mot hovrättens utslag, där målet rör annat än ansvar och utslaget därutinnan gått honom emot, dock där i denna del fråga är enbart om penningar eller sådant, som kan skattas i penningar, allenast såframt det icke är uppenbart, att värdet av vad parten tappat ej uppgår till ettusenfemhundra kronor. Har tilltalad fällts till böter eller vite, som, ensamt eller i förening med vad han tappat i penningar eller penningars värde, uppgå till belopp, som nu sagts, vare honom ej heller förment att fullfölja talan mot utslaget.

3 mom. Allmänt åtal må ej hos Konungen fullföljas av annan än justitiekanslern eller ock riksdagens justitieombudsman eller militieombudsman.

7 §.

Vid beräkning av värdet av vad part tappat må hänsyn icke tagas till rättegångskostnad eller till ränta, som upplupit efter målets anhängiggörande.

8 §.

Över utslag, varigenom hovrätt utan att döma till väremålsed visat mål åter till underrätt, må ej klagas; innefattar utslaget prövning av fråga, som inverkar på målets utgång, vare dock part berättigad att där emot fullfölja talan i sammanhang med huvudsaken, där denna kommer under Konungens prövning.

9 §.

Utslag, varigenom hovrätt i annat mål än sådant, som blivit omedelbart i hovrätten anhängiggjort, dömt till väremålsed, må ej överklagas. Har hovrätt upphävt underrätts beslut, varigenom sådan ed ålagts, där över må ej heller klagas.

10 §.

Över hovrätts utslag i fråga, som jämlikt 16 kap. 3 § blivit från underrätt fullföljd, må ej klagas, utan så är att hovrätten upphävt beslut, varigenom underrätten förklarat sig behörig att upptaga målet.

Ej heller i ty fall må dock frågan om underrättens behörighet dragas under Konungens prövning, med mindre målet är sådant, att parten, om han hade i hovrätten fullföljt talan i själva saken och dess utslag hade gått honom emot, skulle utan hinder av 5 eller 6 § varit berättigad att överklaga detsamma.

11 §.

Har underrätt beviljat kvarstad eller skingringsförbud eller förordnat om annan därmed jämförlig åtgärd, och varder det beslut av hovrätten upphävt, vare ej klagan över hovrättens utslag tillåten.

Har hovrätt eljest meddelat utslag *i dit fullföljd fråga, som i 16 kap. 10 § omförmäles, skall beträffande klagan över det utslag i tillämpliga delar gälla vad här ovan i 5 och 6 §§ är stadgat.*

Hovrätts utslag i fråga, som enligt 16 kap. 11 eller 12 § dragits under hovrättens prövning, må ej överklagas.

12 §.

I mål, som blivit i hovrätt fullföljt eller dess prövning underställt, vare ej tillåtet emot hovrättens utslag fullfölja talan allenast beträffande rättegångskostnad.

13 §.

Menar *enskild* part i något fall, där enligt 5, 6 eller 9 §, 10 § andra stycket, 11 § andra stycket eller 12 § fullföljd av talan ej må äga rum, att det för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt, att hans talan varder av Konungen prövad, äge han hos Konungen söka tillstånd till talans fullföljande. *Sådant tillstånd må ock sökas, där parten visar, att talans fullföljande* för honom skulle hava synnerlig betydelse utöver det mål, varom fråga är.

Om sättet för fullföljd av talan mot hovrätts beslut under rättegången.

14 §.

Har hovrätt i där anhängigt mål under rättegången meddelat beslut av beskaffenhet, som i 16 kap. 10 eller 11 § sägs, skall talan mot beslutet föras genom besvär; är beslutet meddelat i det slutliga utslaget, skall i fråga om sättet för fullföljd av talan hos Konungen vad för varje fall finnes i 25 kap. 5 § stadgat om klagan över underrätts beslut i sådan fråga äga motsvarande tillämpning.

15 §.

I fråga om beslut, som i annat fall, än i 14 § avses, blivit av hovrätt i där anhängigt mål under rättegången meddelat, skall vad i 25 kap. 7 § är föreskrivet angående där omförmälda beslut äga motsvarande tillämpning.

Om tillkännagivande angående sättet för fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut.

16 §.

Då hovrätt meddelar utslag eller beslut, däremot talan må av någondera parten omedelbart fullföljas, skall däri givas till känna, huruvida

klagan skall av parten föras genom revisionsansökning eller besvär; och varde jämväl angivet, där talan skall fullföljas genom revisionsansökning, huru missnöje skall i hovrätten anmälas, samt, i annat fall, inom vilken tid och varest besvär skola inlämnas, ävensom vad klaganden i övrigt har att iakttaga för fullföljd av sin talan. Vid hovrättens prövning, att part äger fullfölja talan, och dess föreskrift om sättet för fullföljden skall förbliva; motparten må ej heller i övrigt draga frågan om de meddelade föreskrifternas riktighet under Konungens prövning.

I mål, däri någon hålles häktad, skall utslag eller beslut, varom nu är sagt, ofördröjligen genom hovrättens föranstaltande delgivas den häktade, där det ej blivit för honom muntligen av sagt.

17 §.

Finnes part enligt här ovan i 5—12 §§ givna stadganden icke vara berättigad till fullföljd av talan mot slutligt utslag, som av hovrätten meddelas, give hovrätten i utslaget till känna, att talan däremot ej må av parten fullföljas; utsatte ock det lagrum, enligt vilket utslaget ej må överklagas.

Mot hovrättens beslut härutinnan må ej talan föras. Menar parten, att beslutet grundas å oriktig lagtolkning, äge han dock hos Konungen söka tillstånd till fullföljd av talan i målet; är frågan om partens rätt till fullföljd beroende av värdet av vad han i hovrätten tappat, må icke i något fall till styrkande av det värde ny bevisning hos Konungen förebringas.

18 §.

Vill part utverka sig sådant tillstånd, som i 13 § eller 17 § andra stycket omförmäles, fullgöre vad för varje fall är föreskrivet beträffande talans fullföljande. Om vad parten i sådant avseende har att iakttaga meddele hovrätten på begäran underrättelse, såsom i 16 § sägs; skall talan fullföljas genom besvär, varde av hovrätten jämväl angivet, huru tillstånd enligt 37 § skall sökas.

Om nedsättning av fullföljdsavgift och kostnadsersättning.

19 §.

Den, som vill fullfölja talan mot hovrätts utslag eller beslut, vare, evad han har att söka revision eller att anföra besvär, pliktig att hos Ko-

nungens befallningshavande nedsätta ej allenast fullföljdsavgift, etthundra-femtio kronor, utan ock enahanda belopp till säkerhet för den kostnads-ersättning, som Konungen kan komma att tillerkänna hans motpart. Har i mål, däri flera äga gemensam talan, en av dem nedsatt belopp, som nu sagts, gälle det också för de övriga. Äro i målet flera motparter till den, som klagar, vare han ändock ej pliktig att nedsätta mera än ovan är föreskrivet.

Från skyldighet, varom nu sagts, vare kronan fri, så ock i brott-mål allmän åklagare samt tilltalad, vilken i målet hålles häktad. Annan tilltalad, som för talan i fråga om honom ådömt ansvar, vare fri från nedsättande av fullföljdsavgift. Nedsättning till säkerhet för kostnads-ersättning vare ej av nöden, där enskild motpart ej finnes.

20 §.

Part, som till säkerhet för motpartens kostnadsersättning nedsatt föreskrivet belopp men på grund av fattigdom ej förmått nedsätta stadgad fullföljdsavgift, äge utan hinder därav fullfölja sin talan, såframt han iakttagar vad för sådant fall stadgas i 22 § eller 36 § första stycket.

Är part icke i stånd att gälda ens det belopp, som skall tjäna motparten till säkerhet för kostnadsersättning, äge han ändock fullfölja sin talan, såframt Konungen med hänsyn till omständigheterna i målet finner skäl giva tillstånd därtill. Huru ansökan om sådant tillstånd göres, skils i 27 § och 36 § andra stycket.

Om missnöjesanmälan.

21 §.

Vill part söka revision, åligger det honom att före klockan tolv å trettonde dagen från den dag, då hovrättens utslag gavs, skriftligen hos hovrätten anmäla missnöje samt därvid tillika ingiva Konungens befallnings-havandes bevis om nedsättning av de i 19 § föreskrivna belopp.

Ej vare nödigt att över missnöjesanmälan höra motparten.

22 §.

Kan part, som anmäler missnöje, icke förete bevis om nedsättning såväl av stadgad fullföljdsavgift som av föreskrivet belopp till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, skall han vid sin missnöjesanmälan

foga av Konungens befallningshavande eller underrätten eller häradshövdingen eller borgmästaren eller kronofogden eller, i mål från Norrbottens eller Västerbottens läns lappmark, länsmannen eller lappfogden i den ort, där sökanden har sitt hemvist, utfärdat intyg, att han icke äger tillgång till gäldande av etthundrafemtio kronor eller efter gäldande därav skulle sakna nödtorftigt uppehälle. Äro för den myndighet, hos vilken sådant intyg sökes, sökandens förmögenhetsvillkor icke kunniga, uppdrage myndigheten åt trovärdig man att hålla undersökning därom och give sedan intyg, där det prövas kunna ske.

Har part i rätt tid ingivit vederbörlig myndighets intyg om fattigdom, men är intyget ej av det innehåll, här ovan stadgas, varde parten förelagt att inom viss tid inkomma med behörigt intyg vid äventyr att, där sådant intyg icke är i hovrätten tillgängligt, då missnöjesanmälan företages till prövning, parten skall hava förlorat sin talan. Ingiver parten i stället för intyg, som nu sagts, Konungens befallningshavandes bevis om nedsättning av det belopp, varom fråga är, vare det ock gillt.

23 §.

Har part rätteligen anmält missnöje, give hovrätten bevis därom med underrättelse om vad parten därutöver har att iakttaga för fullföljd av sin talan. Erfordras enligt 13 §, 17 § andra stycket eller 20 § andra stycket Konungens tillstånd till talans fullföljande, varde jämväl angivet, huru sådant tillstånd enligt 27 eller 28 § skall sökas.

Ej må klagan föras däröver att missnöjesanmälan upptagits; *ej heller må frågan om de meddelade föreskrifternas riktighet av motparten till den, som anmält missnöje, dragas under Konungens prövning.*

24 §.

Varder ej missnöje anmält inom föreskriven tid, eller försummar part att iakttaga något av vad i 21 och 22 §§ i övrigt är föreskrivet, stånde hovrättens utslag fast, där ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsatte hovrätten ny tid.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, äge parten mot beslutet fullfölja talan genom besvär.

25 §.

Är missnöjesanmälan rätteligen gjord, låte hovrätten före utgången av den tid, inom vilken talan skall fullföljas, till Konungen insända hos hovrätten befintliga handlingar i målet.

Om talans fullföljande genom revisionsansökning.**26 §.**

Part, som rätteligen anmält missnöje med hovrättens utslag, skall före klockan tolv å fyrtiofemte dagen från den dag, då utslaget gavs, inställa sig i Konungens nedre justitierevision samt dit ingiva revisionsinlaga. Vid inlagan foga sökanden överklagade utslaget jämte bevis om anmält missnöje ävensom underrättens protokoll i målet, såvitt deras insändande ej åligger hovrätten, samt de hos hovrätten förda protokoll.

27 §.

Har sökanden vid sin missnöjesanmälan icke fogat bevis om nedsättning av föreskrivet belopp till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, skall ansökan om tillstånd att utan hinder därav få fullfölja talan fogas vid revisionsinlagan.

28 §.

Ansökan om sådant tillstånd till talans fullföljande, varom i 13 § eller 17 § andra stycket förmäles, skall i mål, som fullföljes genom revisionsansökning, fogas vid revisionsinlagan samt innehålla de skäl, å vilka ansökningen grundas. Andra skäl komma ej under bedömande.

Bifaller Konungen ansökan, som i 17 § andra stycket avses, varda skälen härtill i beslutet angivna.

29 §.

Finner vid prövning av ansökan, som i 27 eller 28 § förmäles, Konungen nödigt att höra motparten över ansökningen, skall vad i 27 kap. 6—14 §§ är för hovrätt stadgat i tillämpliga delar gälla.

Bifalles ansökningen, skall Konungens beslut härom genom sökandens försorg delgivas motparten, och skall därvid i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i 27 kap. 6, 7, 8, 9 och 11 §§ är stadgat i fråga om delgivning av besvär; dock må vad i 8 § stadgas rörande påföljden av underlåtenhet att återställa besvärshandlingarna ej tillämpas å beslut, som nu sagts.

30 §.

Försummar part, som anmält missnöje, att inom föreskriven tid inställa sig eller ingiva revisionsinlaga eller ansökan, som i 27 eller 28 § sägs, stånde hovrättens utslag fast, där ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

Varder ansökan, som nyss sagts, avslagen, stånde överklagade utslaget fast, därom *beskedintages i Konungens över ansökningen meddelade beslut.*

31 §.

Har den, som söker revision, underlåtit att ingiva överklagade utslaget eller bevis om anmält missnöje eller underrättens eller hovrättens protokoll i målet, *och är ej handlingen av annan part förededd eller från hovrätten insänd, varde sökanden förelagt att inom viss tid inkomma med det felande vid äventyr att, där det ej är hos Konungen tillgängligt, då målet företages till avgörande, sökanden skall hava förlorat sin talan.*

32 §.

Svaranden skall, där sökanden utan särskilt tillstånd äger fullfölja talan, inställa sig i nedre justitierevisionen sist å fjortonde dagen från den dag, då sökanden senast bör där tillstädeskomma. Erfordras Konungens tillstånd till talans fullföljande, och har beslut, varigenom sådant tillstånd meddelats, blivit inom den för ingivande av delgivningsbevis bestämda tid tillställt svaranden, vare denne pliktig att inställa sig sist å trettionde dagen från den dag beslutet delgavs honom; har kungörelse angående beslutet varit införd i allmänna tidningarna, skall svaranden inställa sig senast å nittionde dagen från sista kungörandet.

Inställer sig svaranden ej inom tid, som nu sagts, have sedan ej rätt att varda hos Konungen hörd, med mindre inom samma tid laga förfall visas. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

Ändå att svaranden ej inställt sig i rätt tid, äge han framställa jäv mot vittne, som hos Konungen åberopas.

33 §.

Vad i 26 kap. 9—14 §§ är stadgat angående mål, som efter vad till hovrätt inkommit, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som genom revisionsansökning dragits under Konungens prövning.

34 §.

Utebliver part, som anmält missnöje, och vill motpart, som inställer sig inom den för svaromåls avgivande stadgade tid, njuta ersättning för sin kostnad, söka det skriftligen hos Konungen sist å trettionde dagen efter utgången av den tid.

Om talans fullföljande genom besvär.

35 §.

Besvär över hovrätts utslag eller beslut skola till nedre justitierevisionen ingivas före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, då utslaget eller beslutet gavs. Vid besvären foga klaganden ej allenast Konungens befallningshavandes bevis om nedsättning av de i 19 § föreskrivna belopp utan ock överklagade utslaget eller beslutet samt underrättens och hovrättens i målet förda protokoll, såvitt deras insändande ej åligger hovrätten efter ty i 40 § sägs.

Part, som i målet hålles häktad, äge till Konungens befallningshavande eller tillsyningsmannen vid häktet ingiva sina besvär; och varde, där ej utslaget eller beslutet blivit av hovrätten muntligen avsaft för parten, tiden för besvärens ingivande för honom räknad från den dag utslaget eller beslutet delgavs honom.

Har hovrätt i där anhängigt mål meddelat beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte eller hämtande till rätten, vare klagan över sådant beslut ej inskränkt till viss tid.

36 §.

Företer klaganden bevis, att han nedsatt föreskrivet belopp till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, men icke bevis om nedsättning av stadgad fullföljdsavgift, skall vid besvären fogas sådant intyg om fattigdom, som i 22 § sägs.

Kan klaganden ej heller förete bevis om nedsättning av föreskrivet belopp till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, skall ansökan om tillstånd att utan hinder därav få fullfölja talan fogas vid besvären och vara åtföljd av sådant intyg om fattigdom, som i 22 § föreskrives.

Har klaganden i rätt tid ingivit vederbörlig myndighets intyg om fattigdom, men är intyget ej av det innehåll, som i 22 § föreskrives, varde

klaganden förelagt att inom viss tid inkomma med behörigt intyg vid äventyr att, där sådant intyg icke är hos Konungen tillgängligt, då målet företages till avgörande, klaganden skall hava förlorat sin talan. Ingiver klaganden i stället för intyg, som nu sagts, Konungens befallningshavandes bevis om nedsättning av det belopp, varom fråga är, vare det ock gillt.

37 §.

Ansökan om sådant tillstånd till talans fullföljande, varom i 13 § eller 17 § andra stycket förmäles, skall i mål, som fullföljes genom besvär, fogas vid besvärsskriften samt innehålla de skäl, å vilka ansökningen grundas. Andra skäl komma ej under bedömande.

Bifaller Konungen ansökan, som i 17 § andra stycket avses, varda skälen härtill i beslutet angivna.

38 §.

Vad i 25 kap. 10 § är för där avsett fall stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om klagan över utslag, som av hovrätt meddelats; och gälle i ty fall icke vad här ovan i detta kapitel är stadgat om inskränkning i parts rätt att fullfölja talan.

39 §.

Varda ej i mål, som skall genom besvär inom viss tid hos Konungen fullföljas, besvär inom den tid ingivna, eller försummar klaganden att inom föreskriven tid ingiva bevis om nedsättning av de i 19 § omförmälda belopp eller i stället iakttaga vad i 36 § är för särskilda fall stadgat eller att inom sagda tid ingiva ansökan om tillstånd, som i 37 § avses, stånde hovrättens utslag eller beslut fast, där ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

Varder ansökan, som i 36 § andra stycket eller 37 § sägs, avslagen, stånde överklagade utslaget eller beslutet fast, *därom besked intages i Konungens över ansökningen meddelade beslut.*

40 §.

När besvär inkommit, skola från hovrätten infordras därstädes befintliga handlingar i målet. Är klaganden i målet häktad, skola jämväl felande protokoll och utslag införskaffas.

41 §.

Har klaganden icke ingivit överklagade utslaget eller beslutet, eller har han underlåtit att ingiva underrättens eller hovrättens protokoll i målet, *och är ej handlingen av annan part företedd eller från hovrätten insänd, vare lag, som i 31 § sägs.*

42 §.

Finnes någon böra höras över besvär, som hos Konungen anförts, eller över annan inlaga, som i målet ingivits till Konungen, skall vad i 27 kap. 6—14 §§ är för hovrätt stadgat i tillämpliga delar gälla. Dock skola, vid delgivning av besvär, jämväl hovrättens protokoll och utslag i målet samt de i hovrätten av klaganden ingivna handlingar, över vilka motparten ej lämnats tillfälle att yttra sig, delgivas honom.

Har klaganden erhållit Konungens tillstånd att fullfölja talan, skall, där delgivning av besvären äger rum, jämväl Konungens beslut delgivas motparten.

Om lyftande av nedsatta belopp.

43 §.

Gör Konungen ändring i hovrättens slutliga utslag i mål, som omedelbart i hovrätten anhängiggjorts, eller i sådant hovrättens beslut, som i 14 § avses, eller varder i annat mål parts ändringssökande i allo eller i huvudsakliga delar bifallet, förordnar Konungen tillika, att parten äger återbekomma nedsatt fullföljdsavgift. Gives ej sådant förordnande, tillfaller avgiften kronan.

Menar part, som nedsatt fullföljdsavgift, att sådan rätteligen ej skolat av honom gäldas, äge han, intill dess målet blivit avgjort, hos Konungen framställa yrkande om avgiftens återfående.

Om och i vad mån belopp, som part nedsatt till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, må lyftas av honom eller motparten, därom förordnar ock Konungen *vid meddelande av utslag i fullföljt mål eller på ansökan, som i 34 § sägs.*

Om underställning.

44 §.

Har någon blivit av hovrätt dömd till döden, skall målet, i vad det honom rör, underställas Konungens prövning. I ty fall låte hovrätten, inom en månad från den dag utslaget meddelades, till Konungen insända hovrättens protokoll och utslag i målet samt övriga därtill hörande handlingar.

Vad här ovan är om besvärsmål stadgat gälle ej om underställningsmål, utan skall å sådant mål vad i 27 kap. 17 § sägs äga motsvarande tillämpning.

Då mål underställes Konungens prövning, give hovrätten till känna, vad part har att iakttaga, där han vill avgiva påminnelser i målet.

Om förhör.

45 §.

Vad i 26 och 27 kapitlen är stadgat i fråga om förhörs anställande i hovrätt äge motsvarande tillämpning, där i något mål Konungen finner nödigt, att till vinnande av upplysning rörande viss omständighet förhör med parterna hålles.

Om förlikning.

46 §.

Har i mål, som dragits under Konungens prövning, förlikning mellan parterna träffats, eller varder, efter det part jämlikt 21 § anmält missnöje med hovrätts utslag, förlikning ingången innan målet hos Konungen fullföljes, ankomme på Konungen att stadfästa förlikningen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1915; dock att i fråga om fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut, som tidigare meddelats, äldre lag skall äga tillämpning.

Tillämpning av här givna bestämmelser i mål, avdömda av krigsöverdomstol, efter ty därom särskilt är stadgat, skall icke äga rum, där krigsöverdomstolens utslag eller beslut meddelats före den 1 januari 1916.

Där i lag eller författning förekommer hänvisning till lagrum, som blivit ersatt genom bestämmelse i denna lag, skall denna i stället tillämpas.

2:o) Lag om ändrad lydelse av 49 och 230 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 49 och 230 §§ utsökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

49 §.

Har någon, som ej väddat mot underrätts dom, stämt om återvinning enligt 12 kap. rättegångsbalken, eller har någon enligt 25 kap. 10 § eller 30 kap. 38 § samma balk yrkat ogillande av dom, som eljest bör såsom laga kraftvunnen anses, gånge utan hinder därav domen i verkställighet såsom laga kraftvunnen, såvitt ej rätten, där talan är anhängig, annorledes förordnar.

Verkställighet av hovrätts dom, mot vilken enligt domen talan icke må fullföljas av motparten till den, som sökt verkställighet, må ock ägarum utan hinder därav, att motparten sökt Konungens tillstånd till fullföljd av talan; visar motparten, att sökt tillstånd beviljats, skall vad eljest gäller om verkställighet av icke laga kraftätagande dom lända till efterrättelse.

Ej må ansökning om resning hindra doms fullbordan.

230 §.

Hovrätts utslag i mål, varom i 2 kap. sägs, må ej överklagas. Har i annat utsökningsmål hovrätt meddelat utslag, varigenom målet visats åter till överexekutor eller utmättningsman, skall vad i 211 § finnes stadgat för där avsett beslut om återförvisning äga tillämpning.

I fråga om klagan över slutligt utslag, som eljest i utsökningsmål av hovrätt meddelats, skall vad i 30 kap. rättegångsbalken är stadgat om klagan över hovrätts utslag i mål, som fullföljts genom besvär över underrätts slutliga utslag, äga motsvarande tillämpning. Stadgandena om skyldighet att ingiva underrättens protokoll i målet skola i utsökningsmål

tillämpas ej blott å överexekutors protokoll och utslag utan jämväl å protokoll, som utmättningsman må hava fört, och skola vid delgivning av besvär i sådana mål samtliga protokoll och utslag i målet, av vilka motparten ej tidigare haft del, tillställas honom.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1915; dock att i fråga om fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut, som tidigare meddelats, äldre lag skall äga tillämpning.

3:o) L a g

angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar.

Med upphävande av lagen den 26 maj 1909 angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar förordnas som följer:

1 §.

Kungl. Maj:ts högsta domstol skall utgöras av tjugufyra justitieråd, av vilka tre, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet. Högsta domstolen arbetar på avdelningar, på sätt nedan sägs.

2 §.

Åtta veckor varje år skall högsta domstolen arbeta på en avdelning, tjugunio veckor på tre avdelningar och under den övriga tiden av året utom övliga jul- och påskferier på två avdelningar.

Därjämte skall högsta domstolen under den tid av året, då sådant finnes erforderligt, upprätthålla den tjänstgöring, som av bestämmelserna i 3 § påkallas.

3 §.

I fall, då tillstånd av Konungen är i lag stadgat såsom villkor för måls dragande under Konungens prövning, ankomme det på en särskild

avdelning av högsta domstolen, bestående av tre ledamöter, att pröva och avgöra ansökan om sådant tillstånd. *Yppa sig olika meningar, varde tillstånd beviljat, såframt två av ledamöterna äro ense därom eller i fall, som i 20 § andra stycket av 30 kap. rättegångsbalken avses, någon ledamot finner skäl bifalla ansökningen.*

4 §.

Med undantag, som i 3 § sägs, äro högsta domstolens avdelningar lika behöriga att upptaga de till högsta domstolens handläggning hörande ärenden, vilkas fördelning endast beror av den ordning, vari de enligt gällande föreskrifter anmälas.

5 §.

Med iakttagande av vad ovan är föreskrivet äga de i högsta domstolen tjänstgörande justitieråden sig emellan fördela tjänstgöringsskyldigheten.

6 §.

Angående måls handläggning i vissa fall av högsta domstolens avdelningar samfällt är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1915. Stadgandet i 2 § första stycket angående där omförmälda tjänstgöring å avdelningar skall dock ej vinna tillämpning före ingången av år 1916, utan skall intill denna tid gälla vad i lagen den 26 maj 1909 om sådan tjänstgöring är stadgat.

I sammanhang med de i 30 kapitlet rättegångsbalken föreslagna bestämmelserna om fattig parts befrielse från föreskrivna ekonomiska pres-tanda har riksdagen till behandling förehaft frågan, huruvida det från samhällets sida är tillfredsställande sörjt för att mindre bemedlade parter kunna komma i åtnjutande av den advokathjälp, som är nödig för ett behörigt utförande av deras talan och förutan vilken den blotta befrielsen från vissa rättegångsavgifter ofta nog icke har stort värde.

Denna fråga var år 1913 föremål för riksdagens behandling i anledning av en då väckt motion om skrivelse till Eders Kungl. Maj:t an-

gående fri rättshjälp åt mindre jordinnehavare i mål rörande vattenuppdämning. Nämnda års lagutskott tillstyrkte en skrivelse i ämnet, under åberopande av en motivering, som finnes återgiven i det utlåtande, som innevarande års lagutskott avgivit i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ovan omförmälta proposition, men motionen föranledde då icke till någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen har nu beslutat att hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i ämnet.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition har riksdagen vidare beslutat att till Eders Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag angående en förbättrad arbetsledning i högsta domstolen.

Riksdagen får alltså hemställa

A) att Eders Kungl. Maj:t tacktes taga under övervägande, huruvida och i vilken omfattning åtgärder må kunna redan under nu gällande rättegångsordning vidtagas för beredande genom det allmännas försorg av rättshjälp åt parter, som på grund av svag ekonomisk ställning eller oförmåga att tillvarataga sina intressen därav kunna vara i behov, samt för riksdagen framlägga det förslag, som av detta övervägande kan för-
anledas; samt

B) att Eders Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida genom tillsättande av ordförande i högsta domstolen och dess avdelningar, jämte andra möjliga omläggningar av arbetet i högsta domstolen, arbetsledningen därstädes må kunna förbättras och arbetsresultatet ökas; ävensom därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill övervägandet givit anledning.

Stockholm den 23 april 1915.

Med undersåtlig vördnad.